

СТАНОВИЩЕ

От: проф., д-р Стефка Георгиева Чанкова - Петрова, член на НЖ, определено със заповед N 200/10.10.2014 на и.д. Директора на ИБЕИ - БАН

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” по научна специалност „Генетика”, 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.3. Биологически науки, за нуждите на Секция „ Мутагенеза от околната среда и генетична оценка на риска”, Отдел „Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология”, ИБЕИ, БАН

По обявения конкурс за професор по научната специалност „Генетика” (ДВ бр 64/05.08.2014г) се е явил един кандидат - доц., д-р Елена Георгиева Тодоровска от АгроБиоИнститут (АБИ). Приложените документи са описани и окомплектовани съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за неговото прилагане.

Доц., д-р Елена Тодоровска е родена на 07.09.1960г., в Благоевград, където завършва Политехническа гимназия „Св Кирил и Методий”. През 1983г. се дипломира като „магистър” (MSc), по специалността „Генетика/молекулярна генетика” в БФ, СУ „Св. Кл. Охридски”, София.

Професионалното ѝ развитие е както следва: 1983-1987г. – гл. технолог във Фармацевтичен комбинат, Дупница. През 1999г получава образователна и научна степен „Доктор” (01.06.07) за дисертация на тема „ДНК полиморфизъм при растения и животни”, разработена в Институт по генетично инженерство, Костинброд, където същата година е избрана за н.с. I ст. През 2008г. е хабилитирана като ст. н.с. II ст /доцент от СНС по Генетика. От 2003г е ръководител на група „Функционална Генетика – Житни”, АБИ. Има значителен брой краткосрочни специализации в редица престижни научни звена в чужбина – Англия, Белгия, Полша, Япония и др.

Доцент д-р Е. Тодоровска е автор на общо 68 научни публикации в реферирани наши и чуждестранни научни списания, 3 научни съобщения, 35 постерни презентации и 16 доклада на национални и международни научни форуми, автор е на 2 глави от книга - „Медицинска генетика в постгеномната ера. Геномна Медицина”, под редакцията на проф. Д. Тончева, 2010г., Изд. „СИМЕЛПРЕС”, ISBN: 978-954-2918-01-1. (глава 2 „Организация на ядрената ДНК при човека” и глава 3 „Организация на митохондриалния геном”)

Научната продукция, с която доц., д-р Е. Тодоровска участва в настоящия конкурс е 24 публикации, от които 12 в списания с IF (IF=5.876); 2 глави от книга, 19 доклада и постера, представени на наши и международни научни форуми.

Би следвало да се отбележи, че още 10 публикации и 19 доклада и постера са включени в неизискуема от регламента на конкурса рубрика „Публикации, извън настоящия конкурс и предходна хабилитация”, въпреки че тематиката им е тясно свързана с шифъра на обявения конкурс „Генетика”.

Доц. Тодоровска участва в създаването на 3 линии царевица, резистентни към имидазол (Серт. №:10855/26.02.2010г, №:10856/26.02.2010г и №:10857/26.02.2010г) и има принос за обогатяване на наличната геномна база данни (www.ncbi.nlm.nih.gov) чрез изолиране на гени от растения и животни - ген *Hvdr4* от *Hordeum vulgare* subsp. *vulgare* cultivar *Sebastian*, свързан с повишена толерантност към абиотичен стрес, GenBank: JF796131.1; ген, кодиращ актин от *Rapana venosa*, GenBank: KF410817.1 и ген 5C от мултигенна фамилия, кодираща рибозомен протеин L32 при мишки, AccNo AF065390.

Научните трудове на доц., д-р Е. Тодоровска са цитирани общо 259 пъти, като 128 са цитиранията в научни списания с IF (*Gene*, *Plant Cell Reports*, *PloS ONE*, *Plant Cell and Environment*, *Plant Physiology*, *Acta Physiologia Plantarum* *Environmental Science and Pollution Research* и др).

Някои от научните трудове са цитирани многократно, напр: *Badjakov I., Nikolova M., Gevrenova R., Kondakova V., Todorovska E., Atanassov A. (2008). Bioactive compounds in small fruits and their influence on human health. Biotechnol. & Biotechnol. Eq., 22(1): 581- 587* е цитирана 25 пъти; *Todorovska E., Christov N., Slavov S., Christova P., Vassilev D. (2009). Biotic stress resistance in wheat – breeding and genomic selection implications. Biotechnol. & Biotechnol., 23(4): 1417-1426. DOI: 10.2478/v10133-009-0006-6* - 11 пъти; *Gorinova N., Nedkovska M., Todorovska E., Simova-Stoilova L., Stoyanova Z., Georgieva K., Demirevska-Kepova K., Atanassov A., Herzig R. (2007). Improved phytoaccumulation of cadmium by genetically modified tobacco plants (*Nicotiana tabacum* L.). Physiological and biochemical response of the transformants to cadmium toxicity. *J. Environmental Pollution*, 145(1): 161-170* -36 пъти и др.

Научно-изследователската дейност на доц. д-р Тодоровска е фокусирана в няколко аспекта. Поради ограниченията, наложени от формата на становището ще посоча само някои от тях - охарактеризиране на генетичните ресурси на важни за България селскостопански култури на базата на съвременни молекулни маркери; генетично картиране при растения, животни и човек; изолиране и клониране на гени от растения и животни, определяне на тяхната структура и функция; молекулни механизми на абиотичния стрес при растения и др.

Доц. д-р Е. Тодоровска притежава широк методологичен инструментариум, с което би могла да допринесе значително за по-нататъшното развитие и задълбочаване на проблематиката на секция “Мутагенеза от околната среда и генетична оценка на риска”, ИБЕИ, БАН (*изолиране на ДНК и РНК от растителни, животински обекти и човек; Southern и Northern блот хибридизация; синтеза на кДНК библиотеки,*

клонирание, рестрикционен анализ и секвениране; владее основни PCR методи: RAPD, AFLP, ISSR, SSR, STS, RFLP-PCR, RT-PCR, Real-Time PCR и др).

Изразявам съгласие с Приносите, така както са отразени в приложената Справка. Значимостта им се определя както от националните стратегии и Европейските насоки за изучаване на биоразнообразието при културните видове, така и от необходимостта, продиктувана от глобалните климатични промени и засилената антропогенеза да се увеличи адаптивността и устойчивостта в селското стопанство. Ще посоча само два примера: идентифицирани са ".....маркери, асоциирани с по-високо ниво на студоустойчивост на български сортове хексаплоидна пшеница, установяване на функционални маркери в гени, включени в отговора към засушаване"

Посоченото дотук свидетелства, че доц., д-р Е. Тодоровска е задълбочен и прецизен изследовател в областта на генетиката/молекулярната генетика. Освен това тя има интензивна преподавателска, експертна, рецензентска и обществена ангажираност, отразени подробно в предоставените справки.

През годините доц., д-р Е. Тодоровска е ръководила, координирала и участвала в редица проекти: ръководител на 5 билатерални проекта с Белгия, Китай и Румъния, 1 проект COST ACTION FA, 1 проект INCO COPERNICUS 2, 1 по НФ"НИ", координатор за АБИ на 4 проекта, финансирани от НФ"НИ" и ССА/ИЦАН. Участвала е в 2 проекта, финансирани от Атомната агенция и 3- от V, VI, VII FP и две договорни задачи с Германия и САЩ и др.

Заклучение: Наукометричните показатели на доц., д-р Елена Тодоровска отговарят на изискванията, предвидени от Закона за развитие на академичния състав в РБългария и приетите от НС на ИБЕИ за заемане на академичната длъжност "Професор".

Убедено предлагам на уважаемите членове на НЖ и на НС на ИБЕИ – БАН да изберат доц., д-р Елена Тодоровска за "Професор" по научната специалност "Генетика" (01.06.06) за нуждите на Секция "Мутагенеза от околната среда и генетична оценка на риска", отдел "Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология", Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ), БАН. Смятам, че богатият опит на доц, д-р Тодоровска като изследовател в областта на молекулярната генетика, широкият методологичен инструментариум, с който разполага, добрата материална база на ИБЕИ и сплотеният млад колектив на Секцията ще бъдат добра предпоставка за по-нататъшното успешно развитие на изследванията по мутагенеза от околната среда в ИБЕИ, БАН.

17.11.2014

София

Проф., д-р Стефка Чанкова